

Н.В. Нечипорук, асп. (*Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

Відображення господарських операцій в системі бухгалтерського обліку без належним чином оформлених первинних документів є неправомірним. Якісне документальне забезпечення бухгалтерського обліку земельних ресурсів забезпечує правильне відображення господарських операцій із зазначеними активами та сприяє формуванню вихідної інформаційної бази для розробки дієвої системи аналітичного обліку. Правильне та якісне оформлення первинних документів з обліку земельних ресурсів є підставою для достовірного відображення показників у фінансовій звітності та надання інформації з урахуванням запитів управлінського персоналу.

Аналіз діючої практики документального забезпечення бухгалтерського обліку земельних ресурсів свідчить про наявність значних недоліків в частині розробки первинних документів, дотримання вимог щодо їх оформлення, встановлення узгодженості їх показників. Як наслідок інформація про стан та ефективність використання земельних ресурсів, яка надається системою бухгалтерського обліку втрачає цінність для користувачів, оскільки містить недостовірні показники. Основними первинними документами з обліку земельних ресурсів, які використовуються суб'єктами господарювання є договори оренди, договори купівлі-продажу земельних ділянок, акт на право користування та право володіння, державний акт на право приватної власності на землю, звіт про експертну оцінку земельних ділянок тощо.

Підтримуємо позицію В.М. Хомка, що “вивчення існуючих форм первинних документів з обліку землі свідчить про відсутність спеціалізованих форм документів, які б могли відображати операції, пов'язані з нею” [3, с. 313]. На аналогічній ситуації акцентують увагу О.Ф. Томчук, Л.І. Федоришина, які зазначають, що “проведений аналіз існуючого стану документального відображення операцій з землею в сільськогосподарських підприємствах свідчить про відсутність належного первинного обліку, що спричинено як відсутністю нормативного забезпечення та спеціалізованих типових форм первинних документів з обліку землі” [2, с. 114].

“Документування операцій із земельними ресурсами на підприємствах оформляється згідно з первинними документами, що затверджені Міністерством статистики України. Проте більшість цих форм є досить недосконалими, а по деяких господарських операціях із земельними ділянками взагалі відсутні форми документів” [1, с. 155].

Аналіз наукових напрацювань вчених в частині питань формування пропозицій з удосконалення документального забезпечення обліку земельних ресурсів дозволяє зробити висновок, що переважна більшість праць авторів присвячена розробці первинних документів з обліку земель сільськогосподарського призначення. Разом з тим, напрацювання авторів полягають у розробці назв первинних та узагальнюючих документів з обліку земельних ресурсів без відповідного опрацювання їх форми та наочного представлення. Слід зауважити, що відсутні вказівки щодо джерел інформації, на основі яких повинні заповнюватися показники запропонованих форм документів. Ще одним недоліком є відсутність напрацювань в частині удосконалення документального забезпечення бухгалтерського обліку земель несільськогосподарського призначення, а також земель, що перебувають у підприємства на правах користування. Тому на сьогодні актуальним є питання розробки спеціалізованих форм первинних та зведених документів з обліку земельних ресурсів з урахуванням права власності та користування ними, а також кількісних та якісних параметрів.

Підсумовуючи вищенаведене, можна стверджувати, що низький рівень організації документального забезпечення бухгалтерського обліку земельних ресурсів призводить до виникнення помилок та викривлень при відображенні відповідних господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Розробка спеціалізованих форм первинних та узагальнюючих документів з обліку земельних ресурсів, опис основних джерел інформації для заповнення їх показників сприятимуть достовірному відображенню операцій із земельними ресурсами, сприятимуть розширенню аналітичного обліку та дозволять посилити контроль за використанням земельних ресурсів.

Література:

1. Беседа О.Л. Відображення в обліку земель сільськогосподарського призначення та витрат на їх поліпшення / О.Л. Беседа // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – Вип. 3. – С. 153-157

2. Томчук О.Ф. Документальне відображення земельних ділянок у системі обліку / О.Ф. Томчук, Л.І. Федоришина // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – № 1. – С. 112-122

3. Хомка В.М. Особливості організації бухгалтерського обліку землі / В.М. Хомка // Інноваційна економіка. – 2013. – № 6. – С. 309-314